

Kisdedővők és Gyermekkertésznők LAPJA.

Nevelészet i haviközlöny.

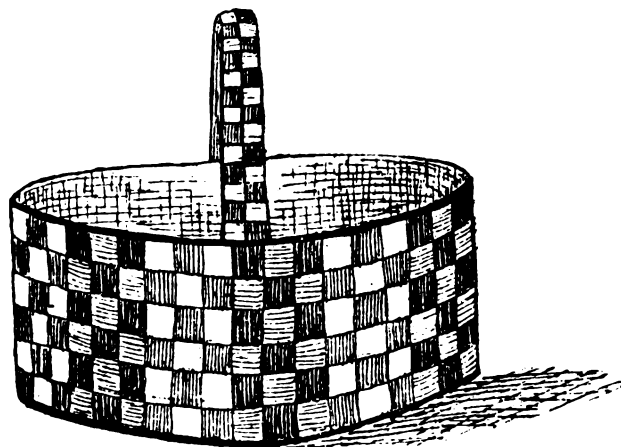
Kisdedővők, gyermekkertésznők, néptanítók, házinevelők és gyermekes családok használatára szerkeszti s kiadja:

KOBÁNY MIHÁLY.

Megjelenik e lap minden Lő 15-én. Előfizetési ár juliustól—ujévig 1 frt. Kisebb hirdetések a lap megrendelői részére díjtalanul — egyebeknek nagyon jutányosan számíttatnak. Levelek, közlemények a szerkesztőhöz, — az előfizetési pénzek pedig Herzog Ernő Ármin nyomdájába küldendők Gyöngyöstre.

Kötő kosár papirfonásból.

Rajzunk sokkal világosabb és egyszerűbb, semhogy első tekintetre is föl ne ismernők, hogy ez ugyanazonos a 2-ik számban közölt munkával, csupán az a különbség kettőjük között, hogy ott a fonás két színű

papirból történt — itt pedig három színből szépezzetileg csoportosítva. A kosár kengyele szintén papirfonás, csak hogy hosszában két szállal: és szilárd megállhatása miatt kemény papírra ragasztatik.

A gyermeknevelés célja orvosi szempontból.

Dr. Kohn Antal gyermekorvostól.

I.

Mindennemű nevelésnek célja egyáltalában véve a gyermek testi és szellemi erői és hajlamainak természetszerű és összhangzatos fejlesztése és kiképzetése úgy, hogy az egészség fent tartassék, és a testi erő fejlődjék, nemkülönben hogy a kedélynek minden jó, szép és igaz iránti nyilvánulása káros befolyások távoltartása és kedvező behatások közreműködése által élénküljön: ne legyen a tanítás erőművezeti váz, hanem nyújtson a gyermeknek anyagot s zelle mi öne fejlődésére, és a léleknek erőt és ügyességet. Valamint tény az, hogy minden gyermek bizonyos

tekintetben egyaránt, ép úgy kétségtelen az is, hogy valamennyi gyermek más tekintetben ismét másképp kezelendő, miután a természet, a mily egyszerű és állandó törvényeiben, de sokoldalú tünetényeiben, — oly különféleképp alkotta az emberek egyéniségeit.

A nevelő, ki valódi papi szerepet visz a természet nagy templomában, kell hogy a teremtő természet ez intézményét, melynél fogva minden gyermekben az emberiség jelleme sajátos változataiban fejlődik, nagyra becsülje.

A testi nevelés különös ezéja az, hogy a gyermeki szervezet fejlődésében ne zavartassék, és hogy az, — amennyiben bizonyos reája ható befolyások szabályozásától függ — mindig ép és egészséges maradjon.

A lélek itt csak annyiban jöhet szóba, a mennyiben annak különféle állapotai a test gyara-

podása- vagy romlására befolyással vannak, vagy a mennyiben a szervek épsége és egészsége annak helyes működését föltételezik.

Észrevétlenül, de határozottan fejlődik a gyermek lelki élete élete első percétől, és éppen ezért nem szabad a gyermek első éveiben a szellemi nevelés elhanyagolása mellett csakis a testet nevelni; hanem nevelni kell azt is, s. p. nevelni helyesen; és én, — ki mint gyermekgyógyász a gyermekek szellemi művelését is nagy figyelemmel kísérem, — kellemes kötelességemnek tartom Kobány úr kisdedóvó és gyermeknevelő intézetében tett látogatásom alkalmával látott és hallottak után kinyilvánítani, hogy Kobány úr intézete az, hol a gyermekek testi és szellemi nevelése oly természetszerűen és összhangzatosan eszközöltetik, hogy eltekintve nevelészeti érdemeitől, mint orvos, tehát egészségügyi tekintetben Kobány úr kisdedóvó és nevelő intézetét a szülők különös figyelmébe melegen ajánlom.*

Ovatosan bánjunk a gyermekversekkel.

Csak egy év tized előtt is nem volt ritkaság óvodákban olyan verseket és dalokat hallani, melyek felnöttek részére készítettvén, kicsinyeink felfogásának nem feleltek meg, sőt erkölcsi életükre káros befolyással is voltak.

Igy hallottuk énekelni a „Télen nyáron pusztán az én lakásom“, „Loptam lovat lopok is, ha kell tizenhatot is“ s több e féle népdalokat, melyek igen alkalmasak lehetnek arra, hogy a gyermekét majom módra szerető szülőnek könnyesordulásig menő lelkiörömeiket szerezzenek, de a melyek az erkölcsi és értelmi nevelés szempontjából minden józan ember által méltán elítélhetők. Akkor azonban némileg menthette az illetők tapintatlanságát azon körülmény, hogy gyermekirodalmunk felette szegény volt. Horkai Bácsi és Lukács Pál voltak majdnem az egyedüli gyermekköltők, kiknek verseit részben használni lehetett; — ismételjük részben, mert az ő verselésük is csak gyenge kísérlet volt egy minden tekintetben a gyermek kedélyének, s gyenge felfogásának megfelelő gyűjtemény összeállítására. Versük egy része megfelelt a gyermek felfogásának, de ezekben nem volt élet. Másik része tán kedélyes lett volna, de elvont értelménél fogva nem volt alkalmas közhasználatra, s így csak nagyon kevésről mondhatjuk el, hogy kifogás alá nem eshettek.

* Bármily jólesik is cikkirő orvos ur nagybecsü elismerő nyilatkozata, ennek saját lapomban leendő közzétételét csak azon körülmény engedhette meg, hogy én az olvasatlanul átveit cikk betűváltoztatás nélküli közlésére szavamat adtam. — Kétségkívül figyelem kívánt ez lenni, s ezért köszönettel adok a Sz e r k.

Még rosszabbul álltunk társas játékok dolgában elannyira, hogy jó játékok alig volt kettő, három, s ha nem akartuk a kicsinyeket mindig ezekkel untatni, hát rászorultunk a képes könyvekben található-minden nevelési célt nélkülöző játékokra.

Ma sokkal szerenesébbek vagyunk, mert a lefolyt 15 éves alkotmányos korszak alatt annyi jó gyermekvers és játék látott napvilágot, mennyit alig fognak írni a jövőben 50 év alatt. Maga Kobányi Sámuel vagy három kötetnyi dal és játék gyűjteményt állított össze. Kobány Mihálynak 4 kötetben látta napvilágot versei és játécai, nem számítva az évek óta több különböző lapban megjelent szerzeményeit. Tóth István veterán kartársunk szinte egy jó esomó gyűjteményt boesátott nyilvánosságra. Bold. Komjáthy György 101 játékot adott ki. Fodor Lajosnak nagy számban jelentek meg gyermek versei és játécai. De gazdagították gyermek irodalmunkat Szerdahelyi Adolf, Kozma Dénes; bold. Magvassy Mihály, s igen sokan működő pályatársaink közül. Győri Vilmos, Gyertyánffy István és számosan a népnevelés szerény napszámosai közül erősen gyarapították gyermek verseink gyűjteményét, ma tehát nincs ok, nincs szükség rá, hogy népdalokat énekeltecsünk, s erkölesrontó szavalmányokhoz forduljunk; s aki még is ilyeket használ, az nagy lelki szegénységéről állítja ki bizonyítványát. Pedig ma is vannak ilyenre esetek; saját magam tapasztaltam, hogy egy intézetben tanítják Petőfy egy költeményét, melyben a rossz iskola mestereket teszi nevelés tárgyává. Nagy lelki örömmel mondatta el előttem egy apa gyermekével e verset. Kérdeztem hol tanulta, megnevezte a helyet; mire egy éppen jelenlevő apa nem késelt rosszslását e tapintatlanság fölött azonnal kifejezni. De máshol is tapasztaltam ilyeket, s ez ösztönzött e sorok megírására. Vegyék fontolóra a kisdednevelők, hogy az ő működésüket sok szem kíséri, s ha el is hallgatja véleményét a közönség, az ítélet nem fog elmaradni.

Ismétlem elég gyermekversünk van, mikből választhatunk, szemeljünk ki ezek közül, használjunk ilyeket is jól megválasztva, és ha tán azt tapasztalnék valamelyikről, hogy nem könnyű, és kedélyesség, vagy erkölesösség szempontjából kifogásolható, tegyük félre, de a világért ne alkalmazzuk.

Miután pedig a mi nevelési szerepünk melyen belevág a családi nevelésbe is, csak kötelességet teljesítünk, ha befolyásunkat a szülői háznál is ez irányban értékesítjük. Lesz szülő, ki örömeit fogja kifejezni a fölött, hogy kis gyermeke hibátlan szabotossággal dudolja el a világi-sokszor trágár dalokat, iparkodjunk őt az ily fajta dalok betanításáról szép szerével lebeszélni. Ajánljunk neki jobbat, helyesebbet, ajánljunk olyant, mely kedélyességénél fogva őt mulattatja, s erkölesös vagy ártatlan

tartalmával pedig a gyermek szívére, erkölcsére kártékony hatással nincs.)* T.

Mire van inkább szükségünk: gyermekjavító házra, vagy kisededóvodára?

(Vége.)

A gyermekjavító ház eszméjét tehát két körülmény érlelte meg: a jobb nevelésű gyermekek elkülönítésének átérzett szüksége — s az elemiiskola feladatának sikeresebb megoldása. Ezen okokból véve a dolgot, az indítványt helytelennek nem tarthatjuk.

Ha azonban más szempontból nézzük, és azt vesszük figyelembe, hogy már ab initio kellene oda törekedni, hogy e javító házak szüksége elejtessenek; ha fontolóra vesszük, hogy e célt nem is volna valami nehéz elérni; ha törvényhozásilag gondoskodnánk arról, miszerint egyáltalán minden gyermek kellő nevelésben részesüljön; ha nem engedtetnék meg senkinek gyermekét az utcaán nevelni, ellenben törvény által kényszerítették minden szülő már harmadfél éves gyermekét is óvodába járatni, mi által elvétenék az alkalom a hajlékony gyermek rosszra' irányulásától, akkor be kell látnunk, hogy óvodákra elsőbbségben van szükségünk, mint javítóházakra.

Az igaz, hogy mi mindent fordítva szoktunk tenni. Mint a börtönökre költünk milliókat, esakhogy kultur nemzetnek tartassunk, és amivel a börtönök számát apaszthatnók, a népnevelésnél garasos gazdálkodást üzünk. Most ismét javító házakra gondolunk, melyek minden paedagogiai ügyesség mellett sem lesznek képesek az elromlott gyermekek mindegyikét a jó útra visszatéríteni; míg ellenben az óvodák ügyét hagyjuk a lelkesülés felhevülő pillanatára, mely pedig helyes vezetés mellett egyetlen gyermeket sem engedne az erkölestelenség azon szomorú ösvényére térni, honnan a jóra többé nincs visszatérés.

No de az óvodák kötelezővé tételét, az ezt elrendelő törvényhozási intézkedést nagyon sokan az anyagi feladat képtelenségére hivatkoznak, mert az óvodák fenntartásához szükséges pénzt a törvényhozás nem adja. De ha a gyermekek számát sem gondolkodunk meg akkor, hanem a társadalmi kiadások igen sok esetben a tevényt nélkül hagyott kis gyermekek gyűjtögetésére, melynek évről évre nagyobb összegre felhasználását vesszük igénybe; amidőn az óvodák hiánya miatt elromlott gyermekek külön neveltetésére százszázalékba kerülő, új

* Nagy hiányt tapasztalhatunk eddig oly apró versokban, melyek 2-3 éves gyermekek részére volna-
nának alkalmassak; ezen a bajon is segítünk most az által, hogy lapunk minden számában közlünk ilyeneket; újévkor pedig ha isten segít, lapunk mellett e célra külön mellékletet szentelünk. (szerk.)

épületek s rettenetes nagy összegű évi kaidást fölemészto külön apparatusok szükségeltetnek.

Számításba vegyük-e még azon veszteséget, mit a gyermekek szülőknek munkájuktól való visszatartoztatásuk miatt, idegeneknek vagyoniukban való megkárosításuk folytán okoznak? Mily összeget igényel az ily bitangul hagyott gyermekek évi gyógykezelése, miről tudomással sem látszanak bírni? Nem-e itt a legtöbb betegeskedés; a legtöbb halálozási eset? És ha áll is az, hogy az ily szerencsétlenek gyógykezelésére nem a legnagyobb gond fordittatik, még is ki merné állítani, hogy a legnyomorultabb szülőnek is nem kerül pár forintjába gyermekének csak veszélyesebb lebetegeskedése is, midőn az egészségi törvények minden szülőt egyaránt köteleznek betegai orvoslására? Vagy lát a szegény helyett a város fizet orvost, gyógyszert? Am jó, de hát nem okosabb dolog e akkor a praclininált összeg egy részét óvodára fordítani, mely nagyon sok betegségeket elejét veszi — s hozzá még más előnyöket is nyújt?

Hogy a rossz emberekből jókat neveljünk, börtönöket építünk; hogy a rossz gyermekektől a jók rosszat ne tanulhassanak, javító házakat alapítunk, hogy a gyermekek által okozott tüzet elolt-hassunk, költséges tűzoltó készletet tartunk; hogy a bitangság áldozatait ne hagyjuk a szeméten pusztulni, éretjük orvost, gyógyszert költségetünk; hanem amivel mind e bajoknak elejét vehetnők, amivel meggátolhatnánk nagyon sok betegséget, sok halálozást, sok tüzesetet, s még több lelki veszedelmet: arra nincs pénz, az marad tovább is árva gyermeke a társadalomnak.

De vonjuk meg a párhuzamot a javító házak és óvodák közt, és lássuk: melyikre van inkább szükségünk? A dolog igen egyszerű.

A javító házak azon kiváltságoltak részére állittatnak, akiknek tetszett felügyelet hiánya, téltenség, vagy rosztársaságban való részvétel miatt valósággal megromolni. Állittatnak pedig azon célból, hogy a jó nevelésű gyermekek különválva, tőlük valami rosszat el ne tanulhassanak, el ne romoljanak, továbbá, hogy a megromlottak alkalmas nevelési szabályok életbeléptetése által a jó útra lehetőleg vissza téríttessenek, és hogy végre a köztelme erkölcsű gyermekek nevelése okozta akadályokat a népiskola útjából eltávolítsák.

Az óvodák ismét azért állittatnak fel, hogy a 2-6 év közti kiseddek összegyűjtve, egy részt a szülők föl szabaduljanak azok gondozása alul, hogy így zavartalanul élhessenek munkájuknak, másrészt a kiesinyeket célszerű, mulattató foglalkoztatás által elvonjuk minden őket érhető veszedelemtől. A napi lapok rövid hírei nagyon szomoruan igazolják az óvodák föllállításának szükségét csupán ez egyetlen okból is. Hány gyermeket csúzó el a kocsin, hányat tapos össze a ló stbbi?

Hány esik kutba, folyóba, hány gyújtja magára csupa időtöltésből a házat? És hányat ér más, meg más veszedelem, mely bajok az ovodáztatás általános kötelezettségének kimondásával a legnagyobb részben eltávolíthatók volnának?

Majdnem ugyan annyi veszélytől menti meg az óvoda a gyermek erkölcsi életét is. Elvonja az alkalmat a rosza társaságától, hol sem beszédében sem magaviseletében jót nem tanulhat; mulattató foglalkoztatás által nem enged tért az unalomnak, a tétlenségnek; ellenben a tevékenység, a szorgalom, a munkaszeretet alapját veti meg. Tisztítani, javítani törekszik a gyermek otthon elsajátított rossz nyelvezetét, beszédmodorát, szeretetteljes bánásmódjával kedvet szerez a gyermeknek itt önmagától is felismert hibájától szabadulni, s a javulás útjára térni, tisztelni szeretni, becsülni tanítja kis társait, bátorságot, élénkséget önt a gyermekbe, ki jelleme kidomborodásának sok hasznát veszi az életben.

Gondot fordít továbbá a nyelv tisztítására, a beszéd szervek gyakorlására, s azt nem is tagadhatja senki, hogy az idejárom gyermekek nyelvezete sokkal tisztább, mint az utcai gyermekeké. Erkölcsi elbeszélések által, s nevezetesebb emberek egyes tetteinek elmondásával nemesíti a gyermek szívét, lelkét, egyúttal a nemes tett utánzására is serkentvén. Beszéd és értelem gyakorlatai által a nyelvezet tisztításán kívül elősegíti az ismeretszerzést; gondolkozó és emlékező tehetőségét pedig gyakorolja. A Fröbel féle munkák alkalmazása által nemcsak ismereteit bővíti, de ügyessé teszi, s hozzá kedvet szerez a munkálkodásra. Általában oda törekszik, hogy testileg ép, erkölcsileg romlatlan gyermekeket neveljen, kiket testben erősítve, ész-és értelemben fejlesztve, szívben, lélekben nemesítve óhajt átadni a népiskolának azért is, hogy közerkölcsi és közművelődési állapotunk javuljon, és azért is, hogy így a javító házak szüksége elessék, de azért is, hogy népiskoláink feladatát a legnagyobb mérvben megkönnyítse.

És ha már most e két nemű intézet lét okait — valamint működési programját összehasonlítjuk, minden gondolkozni tudó ember be fogja látni, hogy a szintén nemes célból, de csak egyetlen okból létesített javító házak fölött az óvodák haszna nagy előnyben állván, ilyenekre inkább van szükségünk, mint gyermekjavító házra.

Miben lehet és kell is hogy legyen a kisdednevelés segítségére a népiskolának?

(Folytatás.)

A mennyire sikerül nekünk a népiskola közelébe jutni, annyira

iparkodni fog ez nem is jó szomszédunk, de egyenest jó házi barátunk lenni. Amily mértékben mutathatjuk föl hasznos munkásságunkat, ép oly mértékben nyerjük el jutalmunkat. Eddig ellenünk volt a népiskola, ezután barátunk lesz; — eddig küzdött ellenünk, ezután szövetségben küzd mellettünk.

Lapunké lesz az érdem, ha a nép és kisdednevelés szorosabb viszonyba lép, — e viszony megteremtéséért létesítéséért fog küzdeni, e viszonyoknak fogja alapját megvetni az által, hogy míg egy részt megmutatja az irányt, melyen haladva — a módokat, melyek segélyével a kisdednevelés a mi nézetünk szerint a népnevelésnek segítségére lenni kíván, mást részt szakavatott tanítóink s derék tanítóegyleteink e tárgyban felkért vitatkozásainak közlésével kifogja jelelni, meg fogja állapítani azon nevelési korlátokat, melyek között intézményünk a népiskolának csakugyan használatára lehet.

A vitatkozások sorát a magunk részéről ezennel megkezdjük annak kimutatásával, miként neveli az óvoda a 2—6 év közti kisdedet úgy, hogy e nevelés előkészítse a népnevelést. S ha cikksorozatunkat bevégeztük, szívesen adunk tért népnevelőinknek is saját óhajuk nyilvánítására; sőt egyenest föl is kérjük úgy népnevelő társainkat, mint a hazai tanító testületeket, hogy e kérdést saját körükben vita tárgygyá tenni, s a megállapított eredményt lapunknak közzététel végett beküldeni szíveskedjenek!

Kezdjük azon, mire a gyermeknek legelső szüksége van, hogy általa birtokába jusson ezélba vett testi és lelki tulajdonainak. A bátorság az, mely nélkül fáradozásunknak eredménye soha nem lehet, de a melynek birtokában a gyengébb tehetőségük is gyorsan fejlődnek. Ez oly szent igazság, mit tagadni nem lehet. Bátor gyermekekkel a népiskola játszva oldja meg föladatát, bátortalanokkal hónapokig is kénytelen eredmény nélkül küzködni: ha tehát óvodáink működése bizalomra ébresztve a gyermeket környezete — úgy saját eszméje és képessége iránt, őt bátorra tudja nevelni, már akkor a népiskola legnehezebb föladatát segítette megoldani. Hogy eszközli ezt? Játszva, és nem komolykodva, szeretettel és nem szigorral, megnyerőleg és nem elijesztőleg. Ha a gyermektől követeljük, hogy bátor legyen, e követelés még jobban vissza riasztja, ellenben ha iparkodunk őt a játékba bevonni, de ezt sem erőltetve a legkevesbé sem, neki élvezetet és mulatságot szerzünk, akkor e multság lesz a legjobb eszköz fölbátorítására. Szeretettel vesszük őt körül, kérdéseket intézünk

hozzá, kikutatjuk hajlamait, föltalálni törekszünk vágyait, beszélünk kedvenc tárgyairól, s ez utakon előbb megnyílnak ajkai, mintha paranesólólag intézzük hozzá szavunkat. Beszédünk, tettünk, egész magatartásunk azt kell hogy mutassa, miként éppen olyanok, sőt sok tekintetben jobbak vagyunk hozzá, mint édes szülői. Innen van, hogy sok gyermek szívesebben látja a szeretettel fegyelmező óvodát, mint a szülői házat, hol a szülői szereteten kívül néha napján kijut a boldogtalanságból is egy kis rész.

Kétségkívül nagy befolyással van a gyermek fölbátorodására az intézeti közszellem, és általános rend is. A mely intézetben a növendékek általában bátorságot tanusítanak, ott az ujjonc is gyorsabban neki bátorodik. És ahol gond van rá fordítva, hogy három négy bátor gyermek után úgy szólva egész váratlanul szólítsunk fel egy bátortalanabbat, ott nem nagy nehézségbe kerül ennek megszelidítése is; míg ellenben félénk gyermekcsoport között, vagy közvetlenül tartózkodó gyermek után csak nagy erőfeszítés árán, vagy éppen nem is sikerül törekvésünk.

Bizalom ébresztés- bátorítás céljából elfogjuk a gyermeket utcai sétáján is, kérdezősködünk tőle szüleiről, otthon hagyott kedves játék tárgyáról; — kézre fogva el is kísérik darab uton, hozzá lakására is ellátogatunk, s gyakran itt jobban sikerül magunknak megnyerni, mint az intézetben.

Ha a gyermeket sikerült magunk iránt bizalomra ébreszteni, sőt minden tekintetben bátorra tenni, akkor ismét figyelmét, tudványát törekszünk felkölteni, mi már ugyan könnyebben megy, de nem nélkülözhet bizonyos jól átgondolt fogásokat. Erre nézve szabályul állithatjuk föl, hogy 1 ór csak oly tárgyak szemeltessenek ki, melyek a gyermek közvetlen közelébe esnek, s a melyek őt érdeklik, — 2-or hogy e tárgyak felmutatása érdekes és kedélyes beszéd kíséretében történjék. Ezért van intézeteinkben az a szokás, hogy a legkisebb gyermekekkel csak szórványos szemléltést gyakorlunk, míg a nagyobbaknál kiknek ismeretkörük tágabb, a tárgyak összpontosítására is áttérünk.

A figyelem ébresztést nem csupán szemléltetéssel eszközöljük, fölhasználjuk erre nézve játéktárgyainkat, foglalkoztató eszközeinket, rövid szavalmányainkat és mulattató de tanulságos elbeszéléseinket is.

Szolgálatára vagyunk a népiskolának a nyelv tisztázása-a beszédképesség javítása és gyakorlásával is. Sok gyermek rossz-kényes szoktatás vagy szervi hiba folytán nem tisztán ejti ki a szavakat, ezeket mi lassan, annélkül hogy a gyermek észrevenné, annélkül, hogy rá erőltetnők, kiigazítás — más gyermekek helyes elmondása — e célra szol-

gáló verseink gyakorlása- és ide vágó játékaink időszerű alkalmazása által tisztítani és javítani iparkodunk. Kedélyes társalgásunk, apró érdekes versek begyakorlása és fölmondása által pedig elősegítjük a beszéd folyékonyabb eltanulását.

A gyermekek majd mindegyike hoz magával oly szavakat, melyek vagy nem helyesen fejezik ki a tárgyak neveit, cselekményét, vagy egyáltalán korcs szavak, első esetben gondunk arra irányul, hogy azok kijavittassanak, utóbbi esetben pedig a használatból kiküszöböltessenek.

Beszéd gyakorlatainkat úgy vezetjük, hogy a gyermek hangos- tiszta kiejtéshez szokjék, érezze át értelmét úgy, hogy azt ha nem is ugyanazon szavakkal, de elmondani tudja, s beszédének adja meg azt a hangnyomatékot, mely nélkül a beszéd megszűnt érthető és természetes lenni.

Ide tartozónak tartom megemlíteni, hogy az óvoda nemcsak a nyelvezet, de egyuttal a beszéd mód javítását is elősegíti. A gyermek nem mindig lát jót házi körében, nem mindig hall épületes szavakat, így nagyon természetes hogy a honn látott és hallott — sőt be is tanult dolgokat magával hozza, mikkel bizony nem nagy épülésére szolgál társainak. Ilyen -- az erkölcsi életre is mételezőleg ható ujságok, csunya szavak ide hordásáról — elmondásáról iparkodunk szép szerével leszoktatni, s bizony alig is találkozhatik néptanító, ki növendékei magaviseletét figyelemmel kísérte, hogy az óvoda ez irányu működésének üdvös eredményét nem tapasztalta volna. Valamint azzal is szolgálattot tesz az óvoda, hogy a kis gyermeket napi rendszer szemle utján testét és ruházatát illetőleg tisztaságra serkenti és szoktatja. Némely gyermek nem akar a világeért sem mosdani, piszkosan megy el hazulról, másik özsonnája alkalmával nem fordít semmi vigyázatot testére és ruházatára, úgy hogy bármily tiszta is volt előbb, piszkossá lesz, ha valamihez fog. Egy másiknál ismét ruhájában tapasztalunk örökös elhanyagoltatást, mert vagy tépi, szakgatja folyton, vagy anyja nem teljesíti szorosán kötelességét. Első esetben oda hatunk, hogy a gyermek a tisztaságot megkedvelje, hogy mindig tisztára mosdva jelenjék meg, hogy testének és ruházatának tisztán tartásához szükséges ovatosságot eltanulja; utóbbi esetben pedig ruházatának rendbentartására — megkimélésére buzdítjuk. A napiszemle pontos megtartása egy részt rendhez-tisztasághoz, pontossághoz szoktatja a gyermeket, más részt javítólag hat a gondatlan tisztátlan szülői házra is, mert ha a gyermeket nem engedjük mocskosan, rongyosan ovodába járni, elmondjuk neki a tisztaság rendbentartás előnyeit, bizony elmondja azt ő odahaza, és sok esetben egyenes megszegyenítés által kényszeríti a szülőket nagyobb gond és tisztaságra.

(Vége köv.)

Rövid szavalmányok.

1.

Hogy ha nekem lovam volna egy kicsi,
Hozzá csinos 4 kerékű kis kocsi,
Meg azután ostorom és szerszámom,
Olyan boldog nem lenne a világon.

2.

Amint jöttem láttam egy kis gyermeket,
Ugy nézett ki, mint ki sárban fürdött meg.
Orra, szeme, szája, füle
Csupa moesokkal volt tele,
A ki látta röhögött,
Mind azt hitte, kis ördög.

3.

Kis tehéncém úgy szeretlek.
Szerettemben majd megeszlek,
Hiszen te adsz reggelimre
Édes tejet a esészembe.
Ads azután vaját, turót
Sokféle tésztára valót ;
Pedig én a vajas tésztát.
Túrós rétest, palacsintát
Olyan nagyon szeretem,
Hogy bármikor megeszem,
Látod, látod kis tehéncém
Téged ezért szeretlek én,
Ezért kívánok én néked
Igen hosszú boldog életet.

Levelezés.

T. Szerkesztő Úr!

Örömmel üdvözölt lapja mutató számában két megoldandó kisdiednevelési kérdés aggályai nyertek kifejezést: hogy a gyermekkereti dajkák miként volnának a nevelőkkel ellenséges álláspontból leszoríthatók? és hogy a menhelyek, nyári óvodák mint fenyegetik végveszélylyel az eddig szilárd alapokon állott gyermekkereteket? Ama kérdésnél az érdemtelenség dajkák érdemelt módon rendre utasítottak: eunél egy érdemes bajnoka a kisdiednevelés ügynek érdemtelenséggel megkelezteztetett, mintha menhelyek terjesztésében létező buzgálkodása a rendszeresített óvodák rovására foglalna mind nagyobb nagyobb teret.

Engedje meg T. Szerkesztő Úr e kérdésben eltérő nézet tolmácsolását. Ki a kisdiedóvodák országos terjesztésének mozgalmaitól mindeddig távolállottam, talán elfogulatlanul szólhatok a vitás ügylőz; elfogult csak azon aggodalomban lehetek: a kisdiednevelési ügy szolgálatában kifejtett nemes verseny vajha ne válják versengéssé.

P. Szathmáry Károly menhelyei felelyi költségvel tervezteztetnek ugyan, mint mennyivel gyermekkeret fenntartható; de ez nem a kisdied ne-

velők rovására történik. Már maga az is tévesztő, hogy cikkirő egy előfordult eset sajnós kivételéből szabályt következtet arra, hogy a menhelyek mindenütt gyermekkeretek helyébe — mintegy romjaira — emeltetnek; még végzetesb azonban cikkezőnek kételye: nem a kisdied-nevelők szakmíveltsége, társadalmi állása és anyagi existenciája ellen táma-dás e Szathmáry agitatója?

Más a gyermekmenhelyek hivatása, hatásköre, munkatere és közönsége, mint a gyermekkereteké. Mig az utóbbiak már nálunk is elért fejlettségükben nevelő intézetek, a menhelyek csupán óvók; amazokban tudományosan művelt szakgyének, ezekben természeti hajlam szerint rátermett egyszerű nők a vezetők; ott a középosztály gyermekei, itt a földmivelők kiesinyei a növendékek; egyik intézmény főleg a városoké, másik a falvaké, és városokban csak oly külső részeké, melyek gyermekkeretet alapítani és fenntartani ügysem voltak és lesznek képesek soha. Egymás mellett, nem egymás ellenében fejlődött hát e két intézmény.

A nyári óvodák, a menhelyek nem az okleves kisdiednevelők intézetei, esekély költséggel fentartásuk ezért nem sújthatja nevelőinket. Alig fejlődik ugyan oly arányokban a gyermekkeretek intézménye nálunk, mint fölötte kívánatos volna, de ennek oka éppen nem a nyári óvodák kezdeményezésében rejlik. Mihelyt elérjük (-közel vagyunk már hozzá) népiskoláink 15 év óta folyó reformálásának társadalmi nagy munkája befejeztét: az itt igénybe vett közönség anyagi és erkölcsi támogatása önként fog a gyermekkeretnek alapítójához fordulni. Várjuk be nem tétlenül bár, de türelmetlenkedve sem — ezt a közel jövőt; a mi társadalmunk nem szükmarku, nem is közömbös, csak nagyon igénybe vett; feltétlen a bizodalommal, hogy a kisdiednevelés derék munkásai a mily buzgón vetnek, társadalmunk hálás talajáról oly dúsán fognak aratni. Viszont abban is bizuunk kell, hogy népünk szaporodására első sorban a nagy mérvű gyermekhalálozás és elhanyagolás megzatlásával: gyermekmenhelyek felállásával hatni e l e r k e z e t t hivatása társadalmunk, és felsmert missiója a mozgalom vezetői mellett kisdiednevelőknek.

Ha hibáját keresnők P. Szathmáry és a terjesztő egyesület agitatójának a menhelyek kérdésében, ott találhatni inkább föl, hogy még a kisdiednevelők képzése a létező s közelben rendelkezhető gyermekkeretek számához aránytalanul nagy mennyiségben eszközöltetik; nyári óvodákat meg lehető sürűen állitgatunk fel a nélkül, hogy vezetőik képzéséről gondoskodnánk. Ez irányban igen ohajtánám becses lapja minél kiterjedtebb agitatóját. Aligha esalódom: e kérdés megoldása könnyitendő a másik problema helyes kibajását is,

miként nyerjünk gyermekkertjeinkbe alkalmas dajkákat?

Meggyőződésem, hogy minden baj orvoslása dajka képző intézete felállításában található. Alkalmas-gyakorlatilag képzett, értelmi és erkölcsi garantiát egyiránt nyújtó dajkákra van úgy a gyermekkerteknek, mint a nyári óvodáknak első szüksége. Ilyeneknek mindaddig hijával vagyunk. Nem várható ugyan az orsz. terjesztő egyesülettől, hogy ő lássa el képesített dajkákkal is intézeteinket, de kívánatos, hogy az agitációt ő vegye kezébe.

Dajkaképző intézetek minden oly megyei székvárosban felállíthatók és alapítandók volna, hol teljesen felszerelt és módszeresen vezetett gyermekkert van. Más helyütt kifejtettem már: mire lehet kiterjeszkedni az ily képezdéknek? de e szakkérdés megvitatása a nevelők dolga; én csak utalok e társadalmi uton könnyű szerrel megoldható kérdésre, és utalok Szegszárd példájára, hol a megyei nőegyesület és az alapzevelési egylet megtette az üdvös kezdeményezést, s még ez évben megnyitja dajkaképző intézetét.

Boesásson meg T. Szerkesztő úr, hogy szaklapjában én laikus mondok véleményt: de nagy-lecsű közlönye a nevelőké és a családoké egyiránt, s nem árt, hogy míg mi sokat, sokat tanulunk Önöktől, néha Önök is hallgassák meg: „mit mond hozzá a világ?”

Budapest, 1882 aug. 9.

Eötvös K. Lajos.

Szeretünk mi

Szeretünk mi óvodába jönni,
Hol gondunkat viseli a női.
Hegedűvel mulat-oktat minket,
Nemesíti kiesi sziveinket.

Szeretjük is a jó óvónénit,
Aki velünk naponta bajlódik.
Áldja meg őt ami jó Istenünk
Áldja meg őt azt kívánja szívünk.

Kemény József.

Vegyesek.

Dr. Kohn Antal helybeli jeles gyermekorvos ur e napokban a nevelés ügye iránti érdekességétől ösztönözötve mástól örüg tartó látogatásával szerencséseltette e lap szerkesztőjének kisdednevelő intézetét, mely alkalommal szives volt azon lekötölező ígérétével megörvendeztetni, hogy az intézet egészségi állapotát folyton figyelemmel kísérendvén, erről időnként a szülők megnyugtata-
tása végeit nyilvános jelentést teend közzé, s hogy lapunk utján megismerteti velünk azon egészségi öv- és rendszabályokat, melyeknek ismeretére in-

tézetünk egészségi állapotának fentartása szempontjából a kisdednevelőknek szükségük van. Mint olvasóink látják, Dr. Kohn ur nagyon hamar beváltotta szives ígérétét, s megkezdette cikksorozatát. Csak elismerésünkkel és köszönetünkkel adózhatunk nemes készségeért, és buzgó fáradságáért.

A „Kisdednevelés“ szerkesztőjét eléggé jellemzi azon eljárás, mellyel lapunkat az irói tisztesség félretételével orgyilkos módra hátban támadta meg. Mi lapunkat, mely senkit személyében meg nem támadott, minden aggodalom nélkül egész collegiális bizalommal küldtük meg neki azon reményben, hogy velünk esereviszonyba lép, majd midőn azt láttuk, hogy a Kisdednevelés bosszu idő után sem jön, levélileg fordultunk hozzá a eserepéldány megküldése iránt. Kaptunk is ígérést, de a lap bizony hozzánk nem jött meg maig, ellenben jött egy értesítés egyik munkatársunktól a támadás felől. Ekkor egy kikölesönzött lapból tudtuk meg okát a lap kimaradásának. Oka egyszerűen az volt, mert úgy kívánt minket pelengére állítani, hogy még csak ne is védelmezhesük magunkat. Itéljen az olvasó közönség e rablószerű támadás felett, mit különben érdemlett sorsára juttatunk lapunk jövő számában.

Óvodai zárünnepélyekről vettünk rövid értesítéseket, és pedig Nagy Váradról, hol Löw Regina k. a. magán gyermekkertjében július 27-én, és Nagy-Kanizsáról, hol ismét a n.-kanizsai kisdednevelő egyesület által föntartott, s Kemény József és neje Milecz Mari által vezérelt két intézetben július 30-án tartatott meg a zárünnepély. Mindkét helyen a szülők nagy közönsége előtt és teljes meglegedése mellett folyt le az ünnepély. Levelezőink mindhárom kartársunk működéséről a legnagyobb elismeréssel emlékeznek meg: mit is mi a legnagyobb készséggel is boesátunk e rövid sorokban nyilvánosságra. Egyuttal, mivel mult számunk nagy-váradai levele részben Löw kisasszonyra vonatkozhatik, jónak látjuk megjegyezni, hogy nevezett kisasszony nem okleveles kisdednevelő ugyan, de mint saját szemünkkel láttuk, kitünő tanítónői oklevéllel bir, s hogy most készül a képesítő vizsgára, melynek letételére hatóságilag utasítva is van.

A fővárosi tanács és Kralovánszkyne. Kralovánszky Istvánné azért folyamodott a főváros tanácsához, hogy ez az új iskola építéseknél legyen tekintettel az óvodákra is, úgy hogy az új épületek földszinti helyiségei e célra használtassanak föl. az eredmény kedvezőtlenül ütött ki, a mennyiben a tanács végzésileg kimondotta, hogy a fővárost törvény nem kötelezi óvodák állítására, de más-különb is a tanügyterén hozott áldozatai oly óriási összeget vesznek igénybe, hogy újabb terhek önkénytes elviselésére nem válkozhatik.

Rövid szavalmányok.

1.

Hogy ha nekem lovam volna egy kicsi,
Hozzá csinos 4 kerékű kis kocsi,
Meg azután ostorom és szerszámom,
Olyan boldog nem lenne a világon.

2.

Amint jöttem láttam egy kis gyermeket,
Ugy nézett ki, mint ki sárban fürdött meg,
Orra, szeme, szája, füle
Csupa mocsokkal volt tele,
A ki látta röhögött,
Mind azt hitte, kis ördög.

3.

Kis tehénkém úgy szeretlek.
Szerettemben majd megeszlek,
Hiszen te adsz reggelimre
Édes tejet a csészembe.
Adsz azután vaját, turót
Sokféle tésztára valót ;
Pedig én a vajas tésztát,
Túrós rétest, palacsintát
Olyan nagyon szeretem,
Hogy bármikor megeszem,
Látod, látod kis tehénkém
Téged ezért szeretlek én,
Ezért kívánok én néked
Igen hosszú boldog életet.

Levelezés.

T. Szerkesztő Úr!

Örömmel üdvözölt lapja mutató számában két megoldandó kisdiednevelési kérdés aggályai nyertek kifejezést: hogy a gyermekkereti dajkák miként volnának a nevelőkkel ellenséges álláspontból leszoríthatók? és hogy a menhelyek, nyári óvodák mint fenyegetik végveszéllyel az eddig szilárd alapokon állott gyermekkereteket? Ama kérdésnél az érdemetlen dajkák érdemelt módon rendre utasítottak: ennél egy érdemes bajnoka a kisdiednevelés ügynek érdemtelenséggel megkecsegtetett, mintha menhelyek terjesztésében létező üszgölködés a rendszeresített óvodaintézetek rovására foglalna mind nagyobb nagyobb teret.

Engedje meg T. Szerkesztő Úr e kérdésben eltérő nézet tolmácsolását. Ki a kisdiedóvodák országos terjesztésének mozgalmaitól mindaddig távolállottam, talán elfogulatlanul szólhatok a vitás ügylőhöz: elfogult csak azon aggodalomban lehetek: a kisdiednevelési ügy szolgálatában kifejtett nemes verseny vajha ne váljék versengéssé.

P. Szathmáry Károly menhelyei felenyi kölcseggel terveztetnek ugyan, mint mennyivel gyermekkeret fenntartható; de ez nem a kisdied ne-

velők rovására történik. Már maga az is tévesztő, hogy cikkirő egy előfordult eset sajnos kivételéből szabályt következtet arra, hogy a menhelyek mindenütt gyermekkeretek helyébe — mintegy romjaikra — emeltetnek; még végzetesb azonban cikkezőnek kételye: nem a kisdied-nevelők szakműveltsége, társadalmi állása és anyagi existenciája ellen támadás e Szathmáry agitatója?

Más a gyermekmenhelyek hivatása, hatásköre, munkatere és közönsége, mint a gyermekkereteké. Míg az utóbbiak már nálunk is elért fejlettségükben nevelő intézetek, a menhelyek csupán óvók; amazokban tudományosan művelt szakegység, ezekben természeti hajlam szerint rátermett egyszerű nők a vezetők; ott a középosztály gyermekei, itt a földmivelők kiesinyei a növendékek; egyik intézmény főleg a városoké, másik a falvaké, és városokban csak oly külső részeké, melyek gyermekkeretet alapítani és fenntartani ügysem voltak és lesznek képesek soha. Egymás mellett, nem egymás ellenében fejlődött hát e két intézmény.

A nyári óvodák, a menhelyek nem az oklevéles kisdiednevelők intézetei, csekély költséggel fenntartásuk ezért nem sújthatja nevelőinket. Alig fejlődik ugyan oly arányokban a gyermekkeretek intézménye nálunk, mint fölötté kívánatos volna, de ennek oka éppen nem a nyári óvodák kezdeményezésében rejlik. Mihelyt elérjük (-közel vagyunk már hozzá) népiskolánk 15 év óta folyó reformálásának társadalmi nagy munkája befejeztét: az itt igénybe vett közönség anyagi és erkölcsi támogatása önként fog a gyermekkeretnek alapítójához fordulni. Várjuk be nem tétlenül bár, de türelmetlenül sem — ezt a közel jövőt; a mi társadalmunk nem szűkmarku, nem is közömbös, csak nagyon igénybe vett: feltétlen a bizodalom, hogy a kisdiednevelés derék munkásai a mily buzgón vetnek, társadalmunk hálás talajáról oly dúsan fognak aratni. Viszont abban is bízunk kell, hogy népünk szaporodására első sorban a nagy mérvű gyermekhalálozás és elenyevülés meggátolásával: gyermekmenhelyek felállításával hatni e l e r k e z e t t hivatása társadalmunknak, és fölismert missiója a mozgalom vezetői mellett kisdiednevelőknek.

Ha hibáját keresnök P. Szathmáry és a terjesztő egyesület agitatójának a menhelyek terjesztésében, ott találhatni inkább többet, mint a kisdiednevelők képzése a létező s közelben rendelkezhető gyermekkeretek számához aránytalanul nagy mennyiségben eszközöltetik; nyári óvodákat meg lehetősűrien állítgatunk fel a nélkül, hogy vezetőik képzéséről gondoskodnánk. Ez irányban igen olajtanám becses lapja mind kiterjedtebb agitatóját. Aligha esalódom: e kérdés megoldása könnyitend a másik problema helyes kifejtését is,

miként nyerjünk gyermekkertjeinkbe alkalmas dajkákat.?

Meggyőződés, hogy minden baj orvoslása dajka képző intézetek felállításában található. Alkalmas-gyakorlatilag képzett, értelmi és erkölcsi garantiát egyiránt nyújtó dajkákra van úgy a gyermekkerteknek, mint a nyári óvodáknak első szüksége. Ilyeneknek mindaddig hijával vagyunk. Nem várható ugyan az orsz. terjesztő egyesülettől, hogy ő lássa el képesített dajkákkal is intézeteinket, de kívánatos, hogy az agitációt ő vegye kezébe.

Dajkaképző intézetek minden oly megyei székvárosban felállíthatók és alapítandók volna, hol teljesen felszerelt és módszeresen vezetett gyermekkert van. Más helyütt kifejtettem már: mire lehet kiterjeszkedni az ily képezdéknek? de e szakkérdés megvitatása a nevelők dolga; én csak utalok e társadalmi uton könnyű szerrel megoldható kérdésre, és utalok Szegszárd példájára, hol a megyei nőegyesület és az alapzevelési egylet megtette az üdvös kezdeményezést, s még ez évben megnyitja dajkaképző intézetét.

Boesásson meg T. Szerkesztő úr, hogy szaklapjában én laikus mondom véleményem: de nagybecsű közlönye a nevelőké és a családoké egyiránt, s nem árt, hogy míg mi sokat, sokat tanulunk Önöktől, néha Önök is hallgassák meg: „mit mond hozzá a világ?“

Budapest, 1882 aug. 9.

Főtűs K. Lajos,

Szeretünk mi

Szeretünk mi óvodába jönni,
Hol gondunkat viseli a néni.
Hegedűvel mulat-oktat minket,
Nemesíti kiesi sziveinket.

Szeretjük is a jó óvónénit,
Aki velünk naponta bajlódik.
Áldja meg őt ami jó Istenünk
Áldja meg őt azt kívánja szívünk.

Kemény József.

Vegyesek.

Dr. Kohn Antal helybeli jeles gyermekorvos ur e napokban a nevelés ügye iránti érdekességétől ösztönözötve mástól örüg tartó látogatásával szerencséseltette e lap szerkesztőjének kisdednevelő intézetét, mely alkalommal szives volt azon lekötölező ígéréttel megörvendeztetni, hogy ez intézet egészségi állapotát folyton figyelemmel kísérendyen, erről időnként a szülők megnyugtata végeit nyilvános jelentést teend közzé, s hogy lapunk utján megismereteti velünk azon egészségi óv- és rendszabályokat, melyeknek ismeretére in-

tézetünk egészségi állapotának fentartása szempontjából a kisdednevelőknek szükségük van. Mint olvasóink látják, Dr. Kohn ur nagyon hamar beváltotta szives ígéréttét, s megkezdette cikksorozatát. Csak elismerésünkkel és köszönetünkkel adózhatunk nemes készségeért, és buzgó fáradságáért.

A „Kisdednevelés“ szerkesztőjét eléggé jellemzi azon eljárás, mellyel lapunkat az irói tisztesség félretételével orgyilkos módra hátban támadta meg. Mi lapunkat, mely senkit személyében meg nem támadott, minden aggodalom nélkül egész collegiális bizalommal küldtük meg neki azon reményben, hogy velünk esereviszonyba lép, majd midőn azt láttuk, hogy a Kisdednevelés bosszu idő után sem jön, levélileg fordultunk hozzá a eserepéldány megküldése iránt. Kaptunk is ígéréttet, de a lap bizony hozzánk nem jött meg maig, ellenben jött egy értesítés egyik munkatársunktól a támadás felől. Ekkor egy kikölesönzött lapból tudtuk meg okát a lap kimaradásának. Oka egyszerűen az volt, mert úgy kívánt minket pelengére állítani, hogy még csak ne is védelmezhesük magunkat. Itéljen az olvasó közönség e rablószerű támadás felett, mit különben érdemlett sorsára juttatunk lapunk jövő számában.

Óvodai zárünnepélyekről vettünk rövid értesítéseket, és pedig Nagy Váradról, hol Löw Regina k. a. magán gyermekkertjében július 27-én, és Nagy-Kanizsáról, hol ismét a n.-kanizsai kisdednevelő egyesület által föntartott, s Kemény József és neje Milecz Mari által vezérelt két intézetben július 30-án tartatott meg a zárünnepély. Mindkét helyen a szülők nagy közönsége előtt és teljes megelegetése mellett folyt le az ünnepély. Levelezőink mindhárom kartársunk működéséről a legnagyobb elismeréssel emlékeznek meg: mit is mi a legnagyobb készséggel is boesátunk e rövid sorokban nyilvánosságra. Egyuttal, mivel mult számunk nagy-váradi levele részben Löw kisasszonyra vonatkozhatik. jónak látjuk megjegyezni, hogy nevezett kisasszony nem okleveles kisdednevelő ugyan, de mint saját szemünkkel láttuk, kitünő tanítónői oklevéllel bir, s hogy most készül a képesítő vizsgára, melynek letételére hatóságilag utasítva is van.

A fővárosi tanács és Kralovánszkyne. Kralovánszky Istvánné azért folyamodott a főváros tanácsához, hogy ez az új iskola építéseknél legyen tekintettel az óvodákra is, úgy hogy az új épületek földszinti helyiségei e célra használtassanak föl. az eredmény kedvezőtlenül ütött ki, a mennyiben a tanács végzésileg kimondotta, hogy a fővárost törvény nem kötelezi óvodák állítására, de más-különb is a tanügyterén hozott áldozatai oly óriási összeget vesznek igénybe, hogy újabb terhek önkénytes elviselésére nem válkozhatik.

Hymen hír. Gégény Emma mar.-szigeti óvónőt aug. 22-én vezette oltárhoz Zachariás Simon ugyanottani államképezdei kertész tanító. Sok szerencsét a frigyhez.

Óvodák terjesztése érdekében tett ismét újabb lépést Szathmáry K. a hazai lapokhoz küldött azon fölhívásában, hogy az ideai böcterítés fölöslegét használja föl a vidék ovodái alap létesítésére. Nagyon helyes indítvány, de eredményt nem sokat várunk tőle. Szerintünk sokkal jobban értékesíthette volna P. Szathmáry ur indítványát, ha a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez terjeszti föl hivatalos körözés végett, és tessék meghinni, hogy ha ez ajánlat a miniszter aláírásával megy a megyei hatóságokhoz, igen szép eredménye lett volna.

Magyarosító egyesületek keletkeznek az ország majd minden részében, többek közt Temesváron és Budán is, hol az egyesület elnökségével báró Aczél Bélát kinálták meg, ki azonban csak azon föltétel alatt mutatkozott az elnöki tiszt elfogadására, ha az egyesület országos jellegű lesz. Nagyon örvendünk, hogy lapunknak a Felvidéki magyar nemzeti egyesület ügyében kifejtett nézete találkozik olyanok nézetével is, kik állásuknál fogva hivatják a nemes eszmét megfestesíteni. Mi valamint lapunk első számában kifejeztük, úgy fönfartjuk ma is azon nézetünket, hogy csak egy nagy országos jellegű egyesület működésétől remélünk sikert.

Gyermek-menhelyet nyitnak Egerben, s e célra e hó 10-én már vigalmat is rendeztek.

Kisdedóvó-egyesület alakult Somogy Marcaliban, mely óvodáját október 1-én megnyitandja. Már megválasztotta az óvónőt is, és pedig indokolt ajánlatunkra 300 frtól 450 frtra emelt fizetéssel. Ime a világos példa, hogy kisdednevelőink anyagi érdekében lehet valamit tenni azoknak, akiktől az ajánlás függ. Üdvözljük a derék új egyesületet, mely be tudta látni, hogy az intézet jövőjét inkább biztosítja a nevelő jobb javadalmazása, mint gondteljes küzdelme.

A szakolczai kisdedóvónői állomás, mely állomással lakáson, fán kívül 300 trt évi fizetés van összekötve, Brunner Irén előbbi óvónőnek más állomásra lett megválasztatása folytán még e hó 24-én üresedésbe jön.

A komáromi kisdednevelői állomás betöltése nagy érdekeltség közt folyt le a városi közgyűlésen. Két pályázó volt, Schwarcz Mari az eddigi óvónő, és Czeising Emma Fábján Sándorné, ki egy ízben már ez intézetnél segédképen működött. A gyűlés megnyitása után Molnár Adám a közönség általános meglegedésére való hivatkozással indítványozta, hogy Schw. M. a pályázat mellőzésével, bizassék meg továbbra is az intézet vezetésével. Penthe B. a pályázat megtörténte után nem

tartja lehetőnek a másik pályázó egyenes kizárását, mire főispán a több oldalról hallható „szavazzunk“ kiáltásokra elrendeli a szavazást, melynek eredménye az lett, hogy Schwartz 20 szavazata ellenében Czeising Emma lett 28 szavazattal megválasztva. Hogy olvasóinknak tudomása legyen arról, miért volt a választás, megjegyezzük, mit különben lapunk 2-ik számában is közöltünk, hogy Schw. kisasszony eddig csak magán intézetet tartott fenn, s a városi szép segélyt gyámolításképp kapta, míg most a város maga kívánta az intézetet birtokába venni, azért történt a választás. — Schwartz kisasszony most egészen a maga erejére támaszkodva nyit egy másik intézetet, melyről hisszük hogy eddigi sikeres működése után szintén látogatott lesz — de alig csalódunk azon aggodalomban, hogy két olyan intézet mellett, mint az apácák-é, és a városé, melyekben nagyon esekély a havi díj, nagy nehézségekkel fog megküzdni. Schwartz k. a. beláthatja most, hogy lagtaná-csosabb lett volna neki a mi indítványunk értelmében eljárni, mely esetben kaphatott volna 600 frtos biztos állomást, míg most a bizonytalanság sajkáján fog hányatni. Különben mint a „Komáromi Lapok“ írják, társadalmi uton akarnak rajta segíteni egy Fröbel egyesület létrehozása által. Bárha sikerülne, ez által csak tanügyét és jó hírnevét emelné még inkább Komárom városa!

A n.-kanizsai kisdednevelő egyesület ovodái javára nagy ezüst sorsjáték tartatik dec. 31-én. Egy sorsjegy ára 50 kr. Ajánljuk a gyámolítást kartársainnak annál inkább, mert nev. egyesület a szegedi árviz sújtotta tanítók részére eszközölt 500 frtos gyűjtésével is kiérdemelte e támogatást, de ajánljuk azért is, mert e fiatal egyesület pár év alatt bámulatos tevékenységet fejtett ki intézeteinek biztosítása érdekében, s alkalomadtán mi is számíthatunk viszont szolgálatára. Nagyon helyesen eselekszenek azon kartársak; kik eddig sorsjegyet elárusításra nem kaptak, ha ez iránt az egyesület titkárát Bátorfy Lajos urat N.-Kanizsán levélelileg megkeresik. Mult számunk részére kiszédtük az egész sorsolási tervet a fölhívásokkal együtt; de tér hiány miatt kénytelenek voltunk kihagyni. Aki segédkezni akar, így is megteheti, s ha teszi, nemesen eselekszik.

A felügyelet nélkül magukra hagyott gyermekek sok veszélynek vannak kitéve, bizonyítja ezt egy újabb eset is. Ugyanis N.-Váradon bizonyos Korch Julia napszámosné aug. 26-án egyedül hagyta otthon 5 éves kis lánykáját, ki is közel menvén a tüzhöz, lángra gyult ruhájától oly súlyos égési sebeket kapott, hogy bele halt.

Utanzasra méltó nemes tettet követett el Faragó Ferencz n.-körös lakos; ki N.-Körös városának községi ovoda helyiségül egy házat aján-dékozott.